

Obrada brojalice u dječjem vrtiću

Džin, Nena

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:628583>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-04**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

OBRADA BROJALICE U DJEČJEM VRTIĆU

NENA DŽIN

Split, srpanj 2021.

Odsjek za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Preddiplomski studij

Predmet: Glazba u ranom i predškolskom odgoju

OBRADA BROJALICE U DJEČJEM VRTIĆU

Studentica:

Nena Džin

Mentorica:

prof. dr. sc. Snježana Dobrota

Komentorica:

Daniela Petrušić, asistent

Split, srpanj, 2021.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Dijete i glazba	2
2.1. Glazba i cjeloviti razvoj djeteta.....	3
3. Brojalica.....	5
3.1. Vrste brojalica	7
3.1.1. Brojalica prema izvedbi	7
3.1.2. Brojalica prema sadržaju.....	8
3.2. Vrijednost brojalice za dječji razvoj.....	11
3.2.1. Razvoj govora	11
3.2.2. Spoznajni razvoj.....	12
3.2.3. Govorna kreativnost.....	12
3.2.4. Ritam i pokret	13
4. Brojalice u dječjem vrtiću.....	14
4.1. Faze usvajanja brojalice	15
4.2. Brojalice u funkciji igre.....	16
4.3. Brojalice za razvitak ritma i pokreta	18
4.4. Brojalice uz maketu.....	19
4.5. Brojalice u grafičkom izrazu	21
4.6. Brojalice za otkrivanje zagonetne slike.....	21
4.7. Brojalice uz pjevanje	22
4.8. Brojalice kao poticaj za izvanglazbenu aktivnost	22
5. Zaključak.....	24
6. Literatura.....	25
Sažetak	26
Abstract.....	27
Prilozi	28

1. Uvod

Brojalice imaju posebno mjesto u djetetovu životu, jer izvođenjem brojalice dijete se igra i zabavlja te mu brojalica pruža zadovoljstvo. Djeca u svakodnevnom životu koriste brojalice kada odlučuju tko će loviti u igri lovice, tko ispada iz igre, tko ima koju ulogu u nekoj aktivnosti. Također, djeca neke svakodnevne aktivnosti obavljaju u određenom ritmu koje na taj način imaju posebnu dinamiku. Iako ima sve manje djece koje u igri vani koriste brojalicu, ona je još uvijek prisutna u životu djece i još uvijek obilježava razdoblje djetinjstva.

Brojalica ima pozitivan utjecaj na djetetov cjelokupan razvoj i vrlo je praktična jer se može koristiti u bilo kojem trenutku, u bilo kojoj aktivnosti te nisu potrebni posebni materijali i sredstva za njeno izvođenje. Djeca brojalice vole koristiti u različitim igrama, a kroz igru dijete uči na najprirodniji način što utječe na svoj cjelokupni razvoj.

U ovom završnom radu, najveću pažnju ću posvetiti brojalici kao načinu govornog i glazbenog izražavanja, a s obzirom da je obrada brojalice glazbena aktivnost, istaknuti ću važnost glazbe u životu djeteta s posebnim naglaskom na utjecaj glazbe na cjeloviti razvoj djeteta. Cilj završnog rada je prikazati važnost brojalice na dječji razvoj govora i tjelesni, spoznajni, socio-emocionalni razvoj te razvoj dječje kreativnosti kroz različite načine obrade brojalica. U radu su navedene vrste brojalica i primjeri njene obrade kroz određene varijante igara i aktivnosti u dječjem vrtiću, ali te se aktivnosti uvijek mogu mijenjati ili dopunjavati prema željama i potrebama djece. Kako odgajatelj igra veliku ulogu u cjelokupnom procesu razvoja djeteta, važno je da je sam odgajatelj osvjesti važnost brojalice kako bi mogao pružiti djetetu što povoljnije uvjete za zajedničko uživanje u aktivnostima koje uključuju brojalicu.

2. Dijete i glazba

Glazba je čovjekova potreba te je, svjesno ili nesvjesno, uključena u njegov svakodnevni život. Prema Vnuk (2016: 5), glazba je „tonska umjetnost koja zvukovima djeluje na osjećaje slušatelja. Unosi radost i veselje u život.“ Glazba svoj utjecaj na slušatelja ostvaruje zvukovima, melodijom, ritmom i stihovima te na svakog pojedinca utječe individualno. Utjecaj glazbe na pojedinca nemoguće je jasno odrediti i precizirati jer kod svakoga izaziva različite emocije, raspoloženja i reakcije koje su individualne, jedinstvene i osobne (Vujatović, 2019).

Dobrobiti glazbe su raznolike: obogaćuje emocionalni život pojedinca, smanjuje osjećaj tuge, unosi radost i veselje u život, razbija monotoniju, ima pozitivan učinak na odgoj i cjelokupan razvoj čovjeka u svim njegovim stupnjevima, njeguje osjećaj za estetsko i lijepo, potiče na pokret itd.

Dijete njeguje i razvija ljubav prema glazbi od samog rođenja. „Od svih umjetnosti muzika je djeci najmlađe dobi najdostupnija. Živahan i dinamičan muzički govor privlači dječju pažnju i već kod prvih susreta izaziva radost“ (Manasteriotti, 1981: 1). Neposredno nakon rođenja, dijete se susreće s glazbom najčešće preko zvuka majčinog glasa dok mu lagano i nježno pjevuši ili kada mu tepa odmila. Tijekom svojeg razvoja, dijete je okruženo različitim izvorima zvuka koje u svome skladu i harmoniji tvore glazbu koja djetetu služi kao poticaj za njegov cjeloviti razvoj te razvoj muzikalnosti. „Već u dobi od četiri do šest mjeseci dijete reagira na glazbeni podražaj prekidom aktivnosti koju je do tada obavljalo, okreće se prema izvoru zvuka i pokazuje znakove zadovoljstva“ (Vnuk, 2016: 5).

Glazba ima iznimno važnu ulogu u cjelovitom razvoju i životu djeteta rane i predškolske dobi što uključuje socijalni, emocionalni, intelektualni te tjelesni razvoj. Svako se dijete rađa s određenim predispozicijama za razvoj glazbenih sposobnosti te zbog toga treba na tome raditi već od prve godine djetetova života. Djetetu je potrebno pružiti optimalno i poticajno (prostorno-materijalno i socijalno) okruženje i uvjete za razvoj muzikalnosti, omogućiti mu okruženje s ugodnim glazbenim podražajima te glazbu spojiti s ostalim svakodnevnim aktivnostima, pažljivo birajući glazbene sadržaje pred kojima će djeca biti izložena. Dječji glazbeni razvoj treba poticati kroz igru, pratiti i njegovati djetetov glazbeni potencijal i interes te optimalno odgovoriti na njega.

Glazba djetetu pruža zanimljivo i uzbudljivo svakodnevno iskustvo. Svakodnevni doticaj djeteta s glazbom budi u djetetu osjećaj sreće i zadovoljstva, te mu „postupno postaje poticajem da uočava, otkriva i upoznaje okruženje u kojemu živi i sebe u njemu“ (Marić i

Goran, 2013: 13). Igra kao djetetov prirodni način življenja i učenja te glazba kao podražaj koji u djeci budi ugodne emocije mogu se kombinirati za još bolji i optimalniji poticaj odgoju, učenju i cjelokupnom razvoju dječjih interesa, potencijala i kompetencija. Glazbene aktivnosti s djetetom mogu se provoditi već od njegova rođenja. Dijete osluškuje zvukove iz svoje okoline te im pridružuje razne pokrete tijela, proizvodi zvukove svojim tijelom, raznim zvučnim igračkama i ostalim materijalima. Odrasle osobe pjevuše ili u ritmu izgovaraju stihove djeci te im reproduciraju glazbu putem različitih medija. Pravilno odabrana glazba podrazumijeva nježnu i smirenu glazbu, primjerenu dječjoj dobi koja će djetetu osigurati miran i nesmetan razvoj te na taj način potiče razvoj slušne pozornosti i sposobnost primanja glazbe, pa tako dijete prikuplja i asimilira svoje prve glazbene dojmove i iskustva (Manasteriotti, 1981).

Od djetetove prve godine mogu se s djetetom provoditi razne glazbene igre koje uključuju pokretne i male plesne igre. Kada dijete prohoda i može izvoditi različite pokrete svojim tijelom koje uključuju i neke plesne elemente, ono nije više samo pasivni slušatelj, već može samostalno izražavati svoje doživljaje. Igre pjevanja mogu se izvoditi s djetetom od njegove druge godine života jer se pjevanje pojavljuje kasnije, najčešće u drugoj godini (Marić i Goran, 2013). Važno je da dijete samostalno odluči kada će početi pjevati, a odgajatelji bi djeci trebali pjevati visinom i tonom glasa koji odgovara dječjem opsegu glasa.

2.1. Glazba i cjeloviti razvoj djeteta

Glazba utječe na cjeloviti razvoj djeteta: intelektualni, emocionalni, socijalni i tjelesni razvoj. Glazba potiče djetetov *intelektualni razvoj* kroz razvoj govora. Rano djetinjstvo je najoptimalnije razdoblje za razvoj govora jer se u igri, dijete se igra riječima na različite načine, a često riječima pridružuje melodiju i ritam. Brojalice, kao glazbena aktivnost, potiču na govornu aktivnost djece. „Stihovi pjesmice i brojalice korisni su za govorni razvoj jer razvijaju osjećaj za ritam, intonaciju, tempo, te ritmičnošću i pjevnošću osiguravaju djetetu da bolje razabire riječi i pomažu vježbanju izgovora glasova i riječi“ (Rade, 2009: 29). Glazba također potiče djetetov razvoj mišljenja, pamćenja, pozornosti, obogaćuje djetetov rječnik te spoznaju o svijetu koji ga okružuje. Glazba pomaže djetetovu *emocionalnom razvoju* jer kroz glazbu, dijete izražava svoje emocije. „Glazba bogati djetetov emocionalni život“ (Marić, Goran, 2013: 16). Za dijete, glazba predstavlja sreću i zadovoljstvo, potiče radosno raspoloženje i stvara osjećaj ugone te djeluje smirujuće na dijete. Također, glazba služi kao poticaj za različite aktivnosti, jer budi znatiželju i interes djeteta te mu olakšava

izvođenje izazovnih aktivnosti. Glazba potiče razvoj djetetovih *socijalnih kompetencija* kroz zajedničku igru i glazbene aktivnosti kojima djeca ulaze u međusobne interakcije i stvaraju odnose s drugom djecom i odraslima. Prvi djetetov glazbeni doticaj s glazbom je slušanje glazbe. „Putem glazbe djeca stupaju u socijalne kontakte s odraslima, ali i s drugom djecom te razvijaju socijalne vještine i kompetencije“ (Kolić, 2019: 19). Kroz glazbu, dijete također razvija svoje *tjelesne sposobnosti* pokretanjem tijela na glazbu, plesom, pjevanjem i raznim glazbenim igrama i aktivnostima. Već od četvrtog mjeseca života, dijete reagira na glazbene podražaje tako da se okrene prema glazbenom podražaju (Kolić, 2019). Dijete uživa pokretati se uz pratnju glazbe pa se ovim putem mogu kombinirati glazbene i tjelesne aktivnosti gdje glazba služi kao motivacija. Dječja reakcija na glazbu je spontana pa ono počinje cupkati, mahati, ljuljati se, tapkati, stupati, trčati, svirati, plesati (Rade, 2009) te na različite načine motorički izražavati svoje glazbene doživljaje. Izvođenjem glazbenih igara, djeca razvijaju osnovne pokrete (hod, trčanje) što povoljno utječe na pravilno držanje tijela, a koordinacija dječjeg pokreta i glazbe postaje sve bolja (Manasteriotti, 1981). Pjevanjem djeca razvijaju glasovni aparat, a korištenjem jednostavnih glazbenih instrumenata poboljšavaju finu motoriku.

3. Brojalica

Marković (2019) brojalicu definira kao kratku pjesmicu, odnosno jezičnu umotvorinu koja je ritmična jer do izražaja dolazi ritam i melodičnost ili šala. Brojalice uključuju glazbu i govor i zbog toga su najprirodniji oblik dječjeg glazbenog stvaralaštva i izražavanja. Mjera brojalice određuje se pokretom ruke, a tekst brojalice se određuje govorom. Još od najranije dobi djeca se susreću s brojalicama i rado ih prihvaćaju jer su im zabavne, zanimljive i melodične. U najranijoj dobi djeca susreću brojalice unutar obitelji gdje ih uče od odraslih, braće i sestara i drugih članova obitelji. „Brojalice su prisutne u svim kulturama, svakoj zemlji, narodu, selu i gradu“ (Bjelobrč Babić, 2017: 46). Brojalice su poznate još od davnina te se usmenom predajom prenose generacijama, a osim na materinjem jeziku, sve češće se koriste brojalice i na stranim jezicima.

Brojalica je igra riječima i služi za prebrojavanje koje u igri ima važnu ulogu. Dijete prebrojava drugu djecu rukom i zvukom, dok ostala djeca pažljivo slušaju dijete koje vodi igru da pogrešno ne prebroji ili nekoga ne preskoči (Šmit, 2001). Na taj način djeca odlučuju tko će tražiti u igri skrivača, tko će loviti, tko će nešto odabrati, kako će započeti neku igru i slično. Posebna se važnost pridaje posljednjem slogu ili riječi brojalice jer kako se brojalica približava svom kraju, raste napetost na koga će brojalica završiti pa su djeca posebno koncentrirana na posljednji slog. Zbog te zanimljivosti i napetosti posljednjeg sloga ili riječi koja ima odlučujući faktor, djeca ponekad znaju i ubrzati brojalicu (Marković, 2019). Glazbena pedagoginja Elly Bašić navodi kako određivanje jednog specifičnog igrača označava sudbinsku objektivnost 'pravde' i da ta uloga brojalici daje poseban pečat, a igrač koji vodi brojalicu predstavlja 'pravednog suca' (Goran i Marić, 2013; prema Vujatović, 2019).

Brojalica autorica Herljević i Posokhova (2002) vrlo je pogodna za odabir onoga tko će tražiti u igri skrivača jer je upravo posljednji slog odlučujući:

Vrti se vrti
jedan vrtuljak,
a u vrtuljku
jedan patuljak.
Patuljak broji:
jedan, dva, tri
i onda kaže:

„Sad žmiriš ti!“

Brojalica je prirodan način glazbenog izražavanja djece. Djeci su brojalice prihvatljive jer su jednostavne, zabavne, humoristične, ritmične, s neočekivanim obratima, kratke, lako razumljive, melodične, zanimljive i lako se pamte. Brojalice su često izvor novih ideja i omogućuju „izmišljanje novih šaljivih riječi i novih pokreta“ (Vnuk, 2016: 6) te kao takve pridonose dječjem razvoju kreativnosti. Dijete uživa u zvučnoj igri glasova gdje ono izgovara riječi u ritmu, a te riječi ne trebaju uvijek imati određeno značenje ni smisao. Upravo je u tome vidi sloboda djeteta, kada se služi iracionalnim riječima i slogovima te da pri tome uživa i slobodno stvara.

Igra je neodvojivi dio brojalice jer se često izgovor brojalice može popratiti s pokretima tijela, sviranjem instrumenata ili s nekom drugom aktivnošću. Na taj način je moguće kombinirati razvoj govora, razvoj pokreta i glazbeni razvoj. „Putem brojalica djeca mogu ostvarivati socijalne interakcije s drugom djecom i odraslima“ (Kolić, 2019: 23). Djeca zajednički mogu podijeliti uloge i odlučiti kojim će putem aktivnost krenuti, npr. jedna grupa djece može izgovarati brojalicu dok druga grupa prati brojalicu na instrumentima. Važno je da se taj cjelokupni proces događa prirodno, da su djeca zaokupljena aktivnošću, slobodna u svom stvaranju te da cjelokupna igra djeci predstavlja radost i zadovoljstvo. Igra može postati dinamičnija i zanimljivija ako svaka skupina djece izvodi drugačije pokrete ili svira na drugom glazbalu (Marić i Goran, 2013).

Brojalica ima i odgojnu ulogu. Važno je da odgajatelj prepozna važnost i potrebu brojalice za djetetov cjeloviti razvoj. Također je jako važno osigurati dovoljno prostora i vremena potrebnih za obradu brojalice. Koncentracija i interes djeteta za brojalicu određuje koliko će ona trajati (Jurišić i Sam Palmić, 2002) što može varirati od djeteta do djeteta. Odgajatelj bi trebao biti motivator koji će potaknuti interes djeteta za glazbeno izražavanje brojalicom da kroz glazbenu igru ono može osjetiti ljepotu glazbe i razvijati svoj osjećaj za estetsko i lijepo te osjećaj za ritam. Uloga odgajatelja je osigurati prostorno-materijalne uvjete pripremajući dovoljno glazbenih poticaja koja će djecu motivirati na glazbene aktivnosti koje potiču glazbeni razvoj, razvoj govora te cjeloviti razvoj.

3.1. Vrste brojalica

Postoji nekoliko vrsta brojalica koje su podijeljene po određenim kriterijima. Prema Jurišić i Sam Palmić (2002), brojalice dijelimo na sljedeći način:

- brojalice prema izvedbi (govorena i pjevana)
- brojalice prema sadržaju (konkretna, besmislena i kombinirana)

3.1.1. Brojalica prema izvedbi

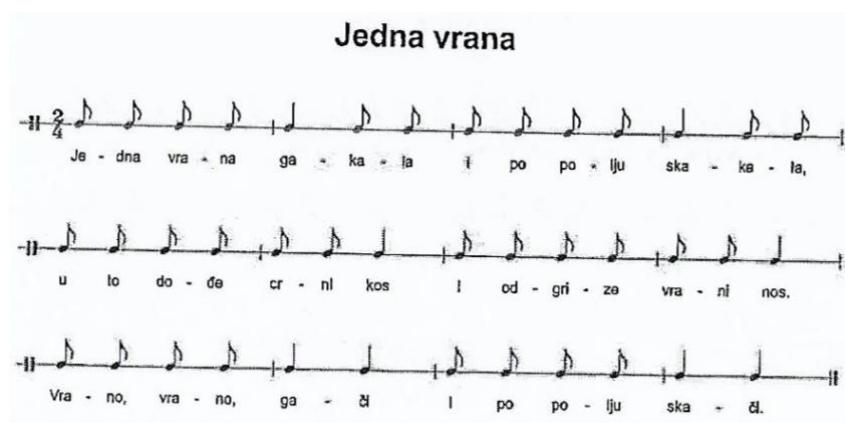
Brojalica je ujedinjenje govornog i glazbenog elementa. „Glazbenom cjelinom postaju zato što su ritmizirane riječi glazbeno-ritmički određene, pojedini slogovi riječi su jače, a drugi slabije naglašene“ (Vnuk, 2016: 9). Zbog toga je jako važno da te riječi i slogovi budu prirodno izgovoreni te da se ne mijenja njihov naglasak.

Prema izvedbi, brojalice dijelimo na govorene i pjevane.

Govorena brojalica

Riječi govorene brojalice izgovaraju se i nižu na jednom tonu. Što te riječi i slogove čini glazbenima njihov je ton i ritam koji su temeljni glazbeni element govorene brojalice. Tonovi se razlikuju po boji, jačini i trajanju, ali ne i po visini pa bismo mogli reći da su one oglašbljene. Da bi se smatrali uglazbljenima, riječi bi se trebale razlikovati u tonovima koji su različite visine i riječi bi trebale biti melodične.

Glavna zadaća govorenih brojalica je distinkcija pomoću ritma radi lakše percepcije (Šmit, 2001). Kako je ovdje glavna glazbena značajka ritam, on mora nositi osnovne kvalitete glasa da bi pružio razgovijetno odvajanje i razlikovanje jednog sloga od drugog.

Slika 1. Primjer govorene brojalice

Pjevana brojlica

Pjevanoj brojlici dodaju se tonovi različitih visina što joj daje karakteristiku melodije. U ovome slučaju riječi brojalice su oglašbljene te je stoga bliže glazbenoj konstrukciji pjesme. Melodija pjevane brojalice vrlo je jednostavna. Da bi brojlica dobila tu osobinu, u svom slijedu bi trebala imati makar dva tona koji se međusobno razlikuju po visini. Pjevana brojlica može imati i do četiri različita tona, ali i dalje ne predstavlja pjesmu.

Jednostavna melodija pjevane brojalice najčešće je izgrađena na intervalu male terce silazno koja je u prirodi dječjih glasnica te mu je gotovo prirodna. Melodija je lišena zakonitosti tonaliteta s tim da ne sadrži polutonove koji su složeniji za izvođenje i slušnu percepciju, a djeci je privlačnija i zanimljivija (Jurišić i Sam Palmić, 2002).

Uglazbljenu brojlicu djeca ne upotrebljavaju za izbrojavanje kao govorenu brojlicu, već je pretvaraju u igre s pjevanjem ukoliko su ih uglazbila djeca (Gospodnetić, 2015).

TKO PRVI
Zvonimir Balog

Glazba: Grozdana Jurišić

TKO PR - VI U - GLE - DA SUN - CE KAD I - ZA - ĀE VAN,
NE - KA GA NO - SI SAM, NJE - GOV JE DAN!

Slika 2. Primjer pjevane brojalice

3.1.2. Brojlica prema sadržaju

Sadržaj ili tekst brojalice jako je važan u dječjoj percepciji, jer se koristeći maštu, dijete često uživljava u brojlicu. Dječja emotivna stanja i situacije mogu biti rezultat djetetove mašte. Dijete sakuplja svoja iskustva, zbivanja iz svoje okoline i sadržaje te ih kombinira sa svojim emocionalnim stanjima. Svaki trenutak je prilika za dječje kreativno stvaralaštvo kada će ono pokušati samostalno smisliti brojlicu, a to je moguće samo ako dijete već zna određeni broj brojlica. „Često počinju s nadogradnjom neke poznate, a onda stvaraju nove, svoje brojalice u skladu s vremenom u kojemu žive i okolinom u kojoj se nalaze“ (Peteh, 2007: 16). Prednost brojalice je to što omogućuje slobodu izražavanja jer je plod spontane igre pa dijete neće izmišljati brojalice zbog njih samih.

Dječje mišljenje koje je temeljeno na dječjim iskustvima i spoznajama može dovesti do zamišljanja brojalice čiji je sadržaj konkretan pa je to *konkretna ili stvarna brojalica*. Brojalica može biti i plod dječje mašte pa naizgled ona nema nikakvo značenje u svome sadržaju pa se radi o besmislenoj, odnosno *iracionalnoj brojalici*. Moguće je i kombinirati smislenu s nesmislenim čime dobivamo *kombiniranu brojalicu*.

Konkretna brojalica

Konkretne (stvarne) brojalice su one brojalice koje imaju razumljiv sadržaj i određeno značenje. Tekst je „realan, lagan i razumljiv svakom djetetu, koji pokazuje određene situacije koje ono poznaje i razumije, te situacije koje su svakodnevna pojava u njegovoj okolini“ (Vujatović, 2019: 15). Slogovi riječi su u funkciji ritma ili se nižu u svrhu pravilnog izgovaranja pojedinih glasova.

Autorice Jurišić i Sam Palmić (2002) navode određene situacije koje sadržaj takve brojalice konkretizira:

- zbivanja i svakodnevne situacije u djetetovoj okolini
- životinjske ljubimce
- prigodne situacije
- prirodne pojave
- život prirode

1. Zbivanja i svakodnevne situacije u djetetovoj okolini:

I - GRA - TI SE VO - LIM JA, KAD SE LOP - TA KO - TR - LJA.

2. Životinjske ljubimce:

MO - JA MA - CA PRE - DE KRAJ DR - VE - NE GRE - DE.

3. Prigodne situacije:

ŽE - LI - MO TI SVA - KI DAN, SRE - TAN KA - O RO - ĐEN - DAN!

4. Prirodne pojave:

SPU - STI - LA SE KI - ŠA, NA LJU - TI - LA JE MI - ŠA!

5. Život prirode:

JED - NOG DA - NA I - SPOD TRA - VE NI - KNU - LE SU TRI CI - KLA - ME.

Slika 3. Primjeri sadržaja brojalice koju ona konkretizira

Besmislena brojalica

Ovakve brojalice sastavljene su od niza slogova bez određenog značenja pa one konkretno ništa ne znače. Posebno su privlačne i zanimljive djeci jer su često kreativan poticaj djetetu koje može izmišljati razne slogove koje ritmizira pa djetetu postaju „prave riječi“. Iako često nemaju rimu, navode dijete na izmišljanje takvih konstrukcija. Besmislena brojalica svoj smisao ima u glazbenom, odnosno ritmičkom izrazu i kao takva je neovisna o izvanglazbenim elementima (Jurišić i Sam Palmić, 2002). U tom slučaju riječi u brojalici izgovaraju se u smislu zvučnog izražavanja.

Sljedeća brojalica primjer je besmislene brojalice autorice Peteh (2007):

Engele, bengele

Engele, bengele,
baku ćí,
ćíćí, mićí, čomborićí,
ćika, čoka, na tri žboka
bija baja buf!

Kombinirana brojalica

U kombiniranim brojalicama izmjenjuju se konkretni i besmisleni dijelovi teksta. Najčešće se nalaze u pučkom izrazu te je u funkciji zaokruživanja ritmičke cjeline. Djeca ovdje mogu biti jako dobri improvizatori koji će, koristeći svoju maštu, doći do zanimljivih rezultata. Time je nemoguće da sadržaj te brojalice bude jednoličan.

JEDIN, DODIN
Ivan Tomičević

JE - DIN, DO-DIN, DI - RI, DI - SI, EN - GA, PEN-GA, SMO-KVA, LO - KVA,
O-RAH, KO-RAK, KEC, PU-TEM TR - ČI ZEC.

Slika 4. Primjer kombinirane brojalice

3.2. Vrijednost brojalice za dječji razvoj

Brojalice su od velike važnosti u djetetovu životu, jer je brojalica glazbeni govor kojim dijete izražava svoje emocije i za kojim ima veliku potrebu. Izražavajući se brojalicom, djetetu se istovremeno stvaraju uvjeti za cjeloviti razvoj: socio-emocionalni razvoj, fizički razvoj te spoznajni razvoj, a istovremeno dijete razvija i glazbene vještine. Brojalice su pristupačne djeci jer su jednostavne, ritmične, lako pamtljive i kratke pa kao takve kod djece izazivaju smijeh i veselje.

Prema Peteh (2007), vrijednost u odgojno-obrazovnom radu s predškolskom djecom posebno se očituje u govornom razvitku, razvitku spoznajnih sposobnosti, govorne kreativnosti i razvitku pokreta i ritma.

3.2.1. Razvoj govora

Brojalice su značajne za razvoj govora. „Govor je temelj ljudske komunikacije i značajan je za cjelokupan djetetov razvoj“ (Velički i Katarinčić, 2011: 8). Upravo je brojalica poticaj za verbalnu komunikaciju, jer njome djeca oslobađaju govor, brojalica motivira na slobodan i ispravan dječji riječnik, pridonosi pravilnom izgovoru pojedinih glasova, pomaže u smanjenju govornih smetnji, izgrađuje dikciju, naglasak i intonaciju (Peteh, 2007). Već se vrlo malu djecu može zabaviti tapšalicama i sličnim igrama koje su povezane s pokretima i čiji su stihovi vrlo jednostavni. Upravo zbog toga brojalica se smatra najranijim oblikom dječje kreativne igre riječima (Marić i Goran, 2013). Kako dijete postaje starije, njegova je potreba za složenijim stihovima sve prisutnija pa su stihovi brojalice sve duži i zahtjevniji.

Djetetu je potrebno poticajno okruženje za razvoj govora gdje se podupire njegov govorni razvoj, gdje se omogućuje njegovo izražavanje i stjecanje iskustava te oponašanje. Osim socijalne podrške dječjem govoru, važno je da okolina u kojoj dijete boravi ima sadržaje koji mogu zadovoljiti znatiželju te razvijati njegove spoznajne i govorne mogućnosti. To uključuje knjige, slikovnice i ostale materijale koje mogu potaknuti djecu na govorno izražavanje. Pravilnu intonaciju i izgovor određenih glasova i riječi moguće je poticati različitim ritmičkim igrama gdje je potrebna obrada brojalica različitog sadržaja i vrste (Bjelobrčk Babić, 2017).

MEDO TRUBI

*Medo trubi:
tra-ta ra-ta!
Tra-ta ra-ta!
Gori vatra!
Brzo vode!
Vatru gasi!
Mojem Gari
kuću spasi!*

Slika 5. Brojalica za automatizaciju i diferencijaciju glasa „r“

3.2.2. Spoznajni razvoj

Brojalice pridonose spoznajnom razvoju djece jer, kada se izvode na različite načine, omogućuju aktivnu interakciju djece s okolinom i stjecanje iskustva te potiču razvoj dječjeg pamćenja jer djeca pamte tekst brojalice. Ritam brojalice, koji je djeci zanimljiv i zabavan, navodi djecu na lakše pamćenje njenog teksta. Djeca brojalicom mogu usvojiti nove spoznaje gdje mogu učiti o novim stvarima, bojama, životinjama, zanimanjima i sl. „Kako dijete usvaja nove činjenice, tako se potiče i mišljenje“ (Marković, 2019: 18). Slušanje i izvođenje brojalice u djetetu budi ugodne emocije te je samim time motivirano za taj spoj glazbe i igre riječima i tako razvija smisao za estetsko i lijepo. Brojalice potiču dijete na govornu komunikaciju, a kroz cjelokupno dječje iskustvo s brojalicom, dijete bogati predodžbe o svijetu koji ga okružuje te stvara cjelovitu povezanost između njih.

3.2.3. Govorna kreativnost

Djeca mogu djelomično ili u cjelini smišljati različite šaljive tekstove, različite rime, nadovezati se na već poznate tekstove i tako stvoriti svoju brojalicu. Brojalica je idealna za poticanje dječje govorne kreativnosti gdje djeci poticaj mogu biti konkretna stvarnost, stvarni događaji, neki element iz njihove okoline, lutke, slikovnice, priče, igračke i drugo (Peteh, 2007). Važno je osmisliti poticajno okruženje u kojem će dijete moći pronaći poticaj i motivaciju za kreativno stvaralaštvo u stvaranju vlastite brojalice. Jurišić i Sam Palmić (2002) navode kako je djetetovo stvaranje brojalice dječja potreba te vrlo suptilan način otkrivanja i spoznaje vlastitog svijeta i svijeta koji ga okružuje. Zbog toga što je brojalica

glazbeni govor, ona ne dopušta stereotipni i ustaljeni pristup glazbi ili bilo kojim drugim aktivnostima. Dječje izmišljanje brojalice uvijek je plod spontane igre što je slobodan i spontan proces koji proizlazi iz dječje intrinzične motivacije.

3.2.4. Ritam i pokret

Despić (1997; prema Bjelobrk Babić, 2017) navodi kako se ritam najčešće definira kao nizanje zvukova i tonova različitog trajanja, ali moguće je i da se glazbeni tok odvija u trajnom pulsiranju jednakih ritmičkih vrijednosti. Djeca imaju prirodnu potrebu za kretanjem, a ritam i intonacija pružaju djeci ugodu slušanja. Kada čuju glazbu veselog karaktera i veselog ritma koja ih poziva na ples, djeca počnu pljeskati, tapšati, okretati se i kretati svoje tijelo na različite načine. Kada dijete uskladi glazbu i pokret, osjeća se zadovoljno što mu pruža slobodu izražavanja, sigurnost i samopouzdanje. Djeca mogu brojalicu demonstrirati pokretom cijelog tijela ili nekih njezinih dijelova: šakom, rukama, prstima i nogama. Na različite se načine mogu koristiti dijelovi tijela u demonstraciji brojalice pa dijete može pljeskati, njihat se, mahati rukama, pucketati prstima, tapšati po koljenima ili ramenu, stupati nogama, kretati se u kolonama i u različitim smjerovima te na mnoge druge različite načine. Brojalica je jako povoljna za razvoj dječjeg osjećaja za ritam jer sve pokrete djeca rade u ritmu same brojalice koji je uglavnom dinamičan i veseo pa se djeca rado pridružuju u njenom izvođenju. Osim što postoji mogućnost izražavanja ritma vlastitim tijelom, pruža se i mogućnost korištenja raznovrsnih materijala u izvođenju ritma i instrumenata Orffovog instrumentarija poput udaraljki, zvečki, bubnjeva, trianglera i slično. Postoje razne varijacije izvođenja ritma gdje djeca mogu skandirati visokim ili niskim tonom, tiho ili glasno, polako ili brzo (Peteh, 2007). Kombinacijom govora i pokreta djeca razvijaju sluh, kinestetički osjet, bržu automatizaciju pokreta i motoriku.

4. Brojalice u dječjem vrtiću

Dijete se, u ritmu brojalice, može igrati samostalno od najranije dobi. Kasnije, oko pete godine djetetova života uloga brojalice je djetetu bitna u kolektivnim igrama koje djeci pružaju poticaj za razvoj socijalizacije. Upravo je dječji vrtić povoljno mjesto za socijalizaciju djeteta kada vrijeme provodi s drugom djecom i odgajateljima, a ova igra riječima dobiva dodatnu draž kada joj se pridruži i veselje ostale djece. Zbog toga je važno da se brojalice potiču u dječjim vrtićima kao jedan od načina dječjeg izražavanja koje dijete jako veseli i kao jedna od temeljnih dječjih potreba koja treba biti zadovoljena. Na odgajatelju je da bude kreativan i maštovit u izboru aktivnosti koja može biti vođena brojalicom koja se može koristiti za poticanje raspoloženja, kao uvod u određenu aktivnost, u tijeku ili na kraju aktivnosti, u organiziranom radu ili u slobodnim aktivnostima (Peteh, 2007). Kada je dijete upoznato s određenim brojem brojalica, ono može samostalno inicirati aktivnost u kojoj brojalicu koristi sasvim spontano pa brojalica može biti motivacija za određenu igru, aktivnost ili drugu brojalicu. U tome i jest prednost brojalice, jer je jednostavna i zanimljiva te se lako pamti i izgovara pa djetetu pruža slobodu i otvara razne mogućnosti njene demonstracije.

U cjelovitom odgojno-obrazovnom procesu važno se voditi dječjim interesima i mogućnostima, promatrati dijete, njegove interese, razvojne mogućnosti i potrebe jer postoje individualne razlike među djecom i svako je dijete različito i jedinstveno. Uloga odgajatelja je da prepozna jedinstvenost svakoga djeteta i da prema tome optimalno djeluje. Ista situacija je i s brojalicama. Prisutne su individualne razlike i u senzornim (slušnim, vizualnim) sposobnostima, mentalnim sposobnostima (pamćenje, pažnja, mišljenje, mašta, govor) te u emocionalnom razvoju i razvoju motivacije (Peteh, 2007). Jedno dijete će možda biti oduševljeno jednom brojalicom, dok će drugo dijete oduševljenje naći u drugoj, no važno je znati probuditi interes i prilagoditi brojalicu mogućnostima pojedinog djeteta.

Brojalicu u vrtiću ne obrađujemo uz ritam, već njezin metar jer se djeca prirodno razbrojavaju u metru. Izbrojavanje brojalicom uglavnom se koristi na kraju aktivnosti njezine obrade. Gospodnetić (2015) primjećuje kako odgajatelji često pogrešno dotiču djecu odozgor po glavi pri izbrojavanju, jer su viši od djece. Kako je odgajatelj viši od djece, a i djeca se međusobno razlikuju po visini, prihvatljivije je da dijete dotakne svakoga po prsima jer će uprotivnom dijete misliti da se treba propeti na prste kako bi moglo svakoga dotaknuti po vrhu glave. Mnogstvo je načina na koje možemo izvoditi metar: plješćući lijevo-desno, gore-dolje, naprijed-natrag, pucketajući prstima, tapšući o partnerove ruke, svirajući udaraljke,

krećući se i skačući u različitim smjerovima i raznim kombinacijama ovih i drugih načina pokreta tijela (Gospodnetić, 2015). Djeca brojalicu izgovaraju u ritmu, a kreću se u metru gdje oponašaju pokrete odgajatelja pa dijete može nastaviti i tom nizu pridružiti svoj pokret. Igre brojalicom omogućuju stjecanje temeljnih glazbenih iskustava pomoću kojih dijete glasom i pokretom razvija osjećaj za ritam.

Za izvođenje bilo koje aktivnosti s brojalicom potrebno je određeno vrijeme i prostor. Brojalica može trajati sve dok traje dječji interes i koncentracija, uprotivnom bi brojalice bila nametnuta djetetu, a time bi se i motivacija gasila. Svaka glazbena aktivnost i sadržaj zahtijevaju određeni prostor, a zadaća odgajatelja je osigurati prostor brojastici u dječjoj aktivnosti (Jurišić i Sam Palmić, 2002). Osigurano vrijeme i prostor omogućit će djetetu slobodnu igru riječi i pokreta gdje je središte glazbene aktivnosti interes djeteta. Djetetu je brojalice igra, a integracija brojalice s ostalim aktivnostima djetetu će omogućiti lakše obavljanje svakodnevnih zadaća te će mnoge svakodnevne zadaće djetete obavljati kroz igru.

4.1. Faze usvajanja brojalice

Obrada brojalice slična je obradi pjesme, ali brojalice je kraća pa se može ponavljati više puta od pjesme. Djeca prvo slušaju brojalicu, zatim se izvodi njezin ritam. Da bi se djeca upoznala s brojalicom, odgajatelj je prvo demonstrira, zatim dijete pokušava imitirati odgajateljevu demonstraciju i usvaja brojalicu po fazama (Bjelobrč Babić, 2017).

Vujatović (2019) navodi sljedeće faze usvajanja brojalice:

- 1. faza:** Dijete sluša odgajatelja dok izgovara brojalicu. Odgajatelj ovdje brojalicu koristi za prebrojavanje djece. Jako je važno uzastopno ponavljanje glasova jer tako djeca uče pravilno izgovarati određene slogove ili riječi pa odgajatelj slogove ponavlja nekoliko puta.
- 2. faza:** Odgajatelj izgovara brojalicu, a dijete je oponaša. Važno je da dijete sluša svoj glas i kako izgovara riječi. Nakon individualnog oponašanja, slijedi grupno oponašanje. Djeca u isto vrijeme oponašaju odgajatelja, a odgajatelj obraća pažnju na svako dijete posebno te ispravlja izgovor djeteta ukoliko je neispravan.
- 3. faza:** Ovo je faza memoriranja. Dijete, bez pomoći odgajatelja i druge djece, treba samostalno izgovoriti cijeli tekst pravilno izgovarajući i povezujući sve elemente. Kada je dijete naučilo brojalicu napamet, ono je može izvesti pred ostalom djecom pomoću ruku, nogu i drugih dijelova tijela ili pomoću Orffovog instrumentarija.

Brojalica se može učiti u cijelosti ili dio po dio uz učestalo ponavljanje. Nakon usvojene brojalice, dijete je može koristiti na različite načine. Odgajatelj brojalicu može koristiti kao uvod u neku aktivnost, poticaj za likovnu, tjelesnu, dramsku ili druge aktivnosti, u organiziranom radu i slobodnim aktivnostima.

4.2. Brojalice u funkciji igre

Brojalicom se najčešće određuje koje će dijete započeti igru ili njezin tijek. Navesti ću dvije igre vođene brojalicom autorice Peteh (2007):

Igra *Tko je zadnji* ima za zadatak naučiti brojalicu te je stoga vrlo slična navedenim fazama usvajanja brojalice. Odgajatelj prvi broji djecu i pritom jasno izgovara brojalicu nakon čega je ponavlja dijete za koje pretpostavlja da je brojalicu djelomično usvojio. „Brojač“, odnosno odgajatelj izgovara brojalicu i ide od djeteta do djeteta te ga dodiruje. Na kome je završio zadnji slog, izlazi iz kruga. Zadnje dijete koje je ostalo je sljedeći „brojač“. Nije preporučljivo da se ova igra igra s prevelikim brojem djece, kako aktivnost ne bi prešla u dosadu.

Patka patku pojela

Patka patku pojela,
pa se nije najela,
u to ide crni jež,
pa joj veli: „Bjež“.

Sljedeća igra je *Tramvaj*. Po sobi skupine stavi se nekoliko stolica koje označuju tramvajsku postaju i na svaku stolicu stavljamo neku oznaku (zastavicu, boju u vrpici, naljepnicu i sl.). Na svakoj „tramvajskoj postaji“ je dvoje ili više djece što ovisi o broju djece u grupi. Brojalicom djeca dolaze do odluke tko će biti vozač koji dobije zvončić. Vozač pozvoni i tramvaj krene uz izgovaranje brojalice. Ulazi se i izlazi na svakoj postaji, a vozači se mogu mijenjati.

Tramvaj juri ulicom

Tramvaj juri ulicom,
dedek puši lulicu,
prva kuća, prvi broj,
tu stanuje dedek moj.

Brojalica se može koristiti i u igri pantomime gdje određujemo dijete koje će pokretom predstaviti pojam koji druga djeca moraju odgonetnuti ili se brojalicom određuje tko pogađa zagonetni pokret.

Brojalice u igri rukama - malešnice

U igri rukama vrlo su primjenjive malešnice. Velički i Katarinčić (2011) malešnice definiraju kao pučke dječje pjesme, odnosno prve pjesničke tekstove s kojima se dijete susreće. Najčešće se pojavljuju prilikom susreta roditelja i djece, ali rado se koriste i u dječjem vrtiću. Iako su prisutne u svim narodima, najveća pozornost i se pridaje u engleskom govornom području. Iako strukturna podjela malešnica nije do kraja provedena, možemo navesti neke od podvrsta malešnica: uspavanke, brojalice, razbrajalice, nabrajalice, tepalice, pitalice, rugalice, cupkalice i ostale (Crnković i Težak, 2002; prema Velički i Katarinčić, 2011). Malešnice uglavnom imaju ulogu funkcionalne igre. Ove igre mogu se izvoditi samo rukama ili rukama s dodatnim sredstvom.

Tekst malešnice treba izgovarati polako i izražajno, a podizanjem i spuštanjem glasa mogu se naglasiti napeti trenuci. Izvođenje ovih igara ne smije predstavljati prisilu, već slobodnu igru i lakoću samog izvođenja. Potrebno je djeci pružiti mogućnost pokušaja i pogrešaka jer će na taj način uvježbavati određene jezične konstrukcije, izgovor glasova i tečnost govora. Djeca također razvijaju finu motoriku koja se usko vezuje uz predpisačke i predčitalačke vještine.

Igre koje potječu iz hrvatske usmene narodne tradicije primjeri su autorica Velički i Katarinčić (2011).

U prvom primjeru, malešnica ima spoznajnu ulogu jer nabraja imena prstiju. Dijete ispruži ruku. Kako prati tekst malešnice, savija jedan po jedan prstić dok ne napravi šaku. Na kraju dijete otvori šaku.

Nek' palac sada spi
I kažiprstu ti.
Nek' spava i srednjak
I za njim prstenjak
I mali prstu ti.
Nek' spiju sada svi.
Mir, da se nitko ne probudi
Dok zora ne zarudi.

U drugoj igri, odgajatelj trlja i uvrće jedan po jedan djetetov prstić počevši od palca. Na kraju ispružimo i pomičemo djetetove prste kao da trepere. Ova igra može biti pogodna za božićno vrijeme.

Pet dječaka u kupovinu išlo
Da bi božićno drvce našlo.
Prvi drvce izabrao
Drugi ga kući donio
Treći ga postavio
Četvrti okitio
Peti svjećice stavio
Da bi ih anđelčić zapalio.

U trećoj igri odgajatelj sjedi na podu zajedno s djetetom i odupire se nogama. Ruke su im spojene i zajedno se njišu poput barke.

Gingola se barka,
Do svetoga Marka
Puna prekrcana
Svile i bumbaka
Svilu ćemo prodati
Bumbak ćemo otkati.

4.3. Brojalice za razvitak ritma i pokreta

Svaka brojalica djeci omogućava izražavanje pokreta i ritma. U početku je odgajatelj taj koji inicira, demonstrira brojalicu kako je zamislio, a djeca to reproduciraju i kasnije mogu izmišljati svoje pokrete i stvarati vlastite verzije brojalice. Odgajatelj bi trebao procijeniti sposobnosti svakog djeteta kako bi optimalno uskladio pokret i ritam.

Sljedeći primjer prikazuje aktivnost brojalice koja potiče dječji razvoj ritma i pokreta kroz imitaciju kiše kroz brojalicu (Peteh, 2007).

Brojalica može početi imitacijom kiše. Odgajatelj djeci demonstrira kako kiša pada lupkanjem prstima po stolu, kutiji ili drugom predmetu. Izmjena tempa može djeci dočarati kako se čuje padanje pljuska, kako kiša sipi ili rominja. Ovo se može izvoditi uz izgovaranje

brojaliceu koju se mogu ubaciti razni pokreti, npr. djeca mogu plesati pod kišobranom. Također se mogu koristiti različite udaraljke ili zvečke koje djeca mogu i napraviti sama tako da u neku kutijicu s poklopcem ubace raznovrsno zrnje ili sitnije predmete (riža, pijesak, kamenčići, kukuruz i sl.). Djeca mogu uspoređivati kakav zvuk proizvodi određeni predmet u posudi i na taj način odlučiti koja je zvečkica dobra za imitiranje zvuka pljuska, a koja je pogodna za imitiranje zvuka rominjanja. Djeca, na osnovu onoga što čuju, također mogu pogađati što je u kutiji. Prvo mogu vidjeti sadržaj kutije koje nakon toga izmješamo pa djeca po zvuku svake kutije pokušavaju odrediti što je u njima.

Kiša, kiša

Kiša, kiša,
smoči miša,
smočila mu rep i brk,
brzo mišo sad u trk.

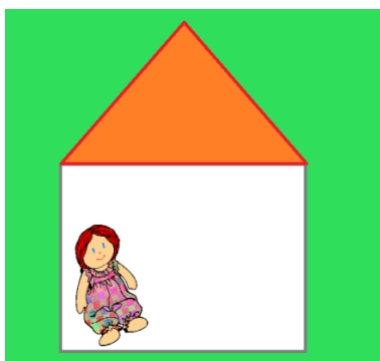
4.4. Brojalice uz maketu

U ovoj brojalici, kako bi se lakše zapamtila, može se koristiti maketa ili igračke koje se u pjesmi spominju. Na zelenu podlogu koja predstavlja livadu, odgajatelj postavlja elemente dok izgovara brojalicu: kućicu, lutkicu, mačku i psa. Ukoliko pokažu interes, svako dijete može postaviti elemente uz izgovor brojalice. U ovom slučaju elementi su demonstrativno i manipulativno sredstvo, ali i mnemotehničko sredstvo jer omogućuju brzo pamćenje brojalice.

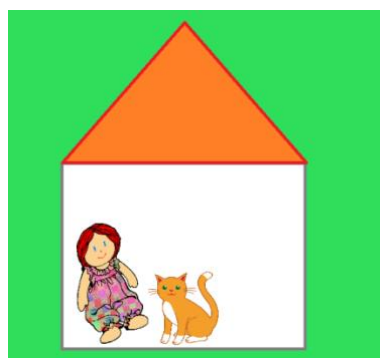
Ima jedna kućica

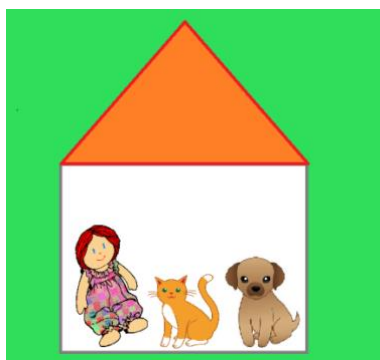
Slika 6. *Ima jedna kućica*

Slika 7. u kućici lutkica

Slika 8. do lutkice mačkica

Slika 9. do mačkice pas

Slika 10. koji laje u sav glas
av, av, av, av.

4.5. Brojalice u grafičkom izrazu

Brojalica za crtanje i modeliranje treba biti prepoznatljiva i vrlo jednostavna djeci. Djeca mogu grafički prikazati sadržaj brojalice. Ako brojalica govori o snijegu mogu se nacrtati snježne pahulje i oblaci, a glazbenom podlogom stvara se dodatni radosni ugođaj.

Točka, točka, točkica

Točka, točka, točkica,
gotova je glavica,
meke uši, mali vrat,
trbuh mu je kao sat,
male ručice, male nožice,
evo našega Jožice.

Slika 11. Primjer grafičkog prikaza Jožice

4.6. Brojalice za otkrivanje zagonetne slike

Slika se pokriva određenim brojem pokrivaljki (od 4 do 12) kvadrata, pravokutnika, trokuta ili nekih drugih likova. Na pokrivaljkama mogu biti brojevi, geometrijski oblici, predmeti, životinje, slova i sl. Određenom slikom skidamo jednu po jednu brojalicu tako da sadržaj pokrivaljke koju skidamo odgovara zadnjem slogu brojalice. Kako se uklanja dio po dio, otkriva se polako cijela slika koja bi trebala biti osmišljena da je djeca odmah ne prepoznaju. Igra je zanimljivija što ima više pokrivaljki.

Ena, ena,
ti si moja žena,
a ti moj muž,
debeo k'o puž.

Nakon ove brojalice uklonimo pokrivaljku sa slikom puža. Slijedi sljedeća brojalice.

Cica maca plakala
ispred vrata skakala
cica moli brata
da otvori vrata.

Nakon ove brojalice uklonimo pokrivaljku sa slikom vrata. Igra se nastavlja dok se ne otkrije konačna slika koja se skriva ispod pokrivaljki.

4.7. Brojalice uz pjevanje

Neke brojalice mogu se jednostavno naučiti pjevanjem. Pjevanjem se pamti tekst i melodija, a koristi se i pokret.

Prste ima ruka svaka,
kad je stisneš to je šaka.
Bum, bum, bumbum, bum,
to je pjesma laka.
Igraju se ruke dvije,
tko će bolje, tko će prije.
Bum, bum, bumbum, bum,
to je pjesma laka.

4.8. Brojalice kao poticaj za izvanglazbenu aktivnost

Brojalica bi djeci trebala biti bliska, poznata i jednostavna te neodvojivim dio svakodnevnih aktivnosti. Brojalica može dijete potaknuti na bilo koju vrstu aktivnosti i izvan glazbenih aktivnosti. Motivacija brojalice na neku aktivnost dolazi kada se neki element

brojalice podudara s temeljnim sadržajem aktivnosti. Na primjer, kad se dijete pokreće uz brojalicu, ona može biti dio kinezioloških aktivnosti. „Sadržaj ili tekst brojalice može biti svrhovit uvod u aktivnost u kojoj prevladava kultura govora, ili područje književnosti, ili pak okolina djeteta“ (Jurišić i Sam Palmić, 2002: 34). Brojalica također može biti poticaj djeteta na likovne aktivnosti. Raznovrsnost svakodnevnih aktivnosti u dječjem vrtiću omogućava svakodnevnu uporabu brojalice i izvođenje raznih aktivnosti u ritmu i veselju što će dijete potiče na kreativnost i stvaralaštvo.

5. Zaključak

Dječji razvoj najdinamičniji je upravo u ranom i predškolskom razdoblju, pa ono svakodnevno uči, razvija se i doživljava nova iskustva. U tom procesu djetetu pomažu roditelji, ostali članovi obitelji, odgajatelji i druge odrasle osobe pa njihova međusobna komunikacija igra veliku ulogu u dječjem razvoju i učenju.

Djeca su u doticaju s brojalicom još od najranije dobi gdje im roditelji pjevaju ili izgovaraju slogove u ritmu, a time su i u fizičkom doticaju s djetetom. Djeca vole brojalice jer su im zabavne. Kad je dijete starije, brojalice su nešto složenije te je ovu igru riječi i ritma moguće koristiti u dječjem vrtiću, a i kasnije u osnovnoj školi. Brojalice potiču razvoj govora, a djeca ih bolje pamte zbog njihove ritmičnosti i jednostavnosti. Brojalice u igri postaju sama igra gdje djeca pomoću brojalice određuju ulogu i način igre. Na taj način brojalica, kao i igra, postaje najprirodniji način djetetova razvoja učenja. Kroz brojalicu djeca upoznaju razne životinje, godišnja doba, razne fenomene, a brojalice im pomažu približiti svijet oko njih i graditi njihov vlastiti svijet. Djeca međusobno surađuju u brojalicama te takve igre djecu povezuju na jedinstven način.

Igra je djetetov najprirodniji način učenja i najvažnija djetetova aktivnost. Glazbene igre s brojalicama trebalo bi što više upotrebljavati u odgojno-obrazovnom procesu s djecom jer je to zabavan i djeci primjeren način na koji djeca mogu naučiti nešto novo i obavljati svakodnevne aktivnosti kroz ritam i igru. Da bi to bilo moguće važno je da odgajatelj osvijesti svoju ulogu i da predlaže situacije i aktivnosti s brojalicom vodeći se interesima i mogućnostima djece.

6. Literatura

1. Bjelobrk Babić, O. (2017). Brojalice u funkciji razvoja ritmičkih i govornih sposobnosti dece predškolskog i ranog školskog uzrasta. *Artefact*, 1, 45-54.
2. Gospodnetić, H. (2015). *Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima*. Zagreb: Mali profesor.
3. Herljević, I. & Posokhova, I. (2002). *Govor, ritam, pokret*. Lekenik: Ostvarenje.
4. Jurišić, G. & Sam Palmić, R. (2002). *Brojalica, snažni glazbeni poticaj*. Rijeka: Adamić.
5. Kolić, T. (2019). *Utjecaj glazbe na cjeloviti razvoj predškolskog djeteta*. Završni rad. Rijeka: Učiteljski fakultet.
6. Manasteriotti, V. (1981). *Prvi susreti djeteta s muzikom. Priručnik za roditelje i sestre odgajateljice u dječjim jaslicama*. Zagreb: Školska knjiga.
7. Marić, Lj. & Goran, Lj. (2013). *Zapjevajmo radosno*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
8. Marković, K. (2019). *Brojalice u radu s djecom predškolske dobi*. Diplomski rad. Zagreb: Učiteljski fakultet.
9. Peteh, M. (2007). *Zlatno doba brojalice*. Zagreb: Alinea.
10. Rade, R. (2009). Stihovi, pjesmice i brojalice su poput udice. *Dijete, vrtić, obitelj*, 56, 29-31.
11. Šmit, M. B. (2001). *Glazbom do govora*. Zagreb: Naklada Haid.
12. Velički, V. & Katarinčić, I. (2011). *Stihovi u pokretu*. Zagreb: Alfa.
13. Vnuk, L. (2016). *Brojalice*. Završni rad. Čakovec: Učiteljski fakultet.
14. Vujatović, T. (2019). *Brojalice*. Završni rad. Pula: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.

Sažetak

Brojalica je glazbeno-govorna aktivnost gdje njena ritmičnost i jednostavnost dolaze do izražaja. Djeca se s brojalicom susreću od najranije dobi gdje je čuju od roditelja, starije braće i sestara i ostalih članova obitelji. U igri brojalica ima važnu ulogu jer pomoću brojalice djeca određuju uloge i način igre.

Brojalice pozitivno utječu na cjelokupan razvoj djeteta, potiču djetetov razvoj govora, spoznajni, socio-emocionalni razvoj, razvoj govorne kreativnosti te razvoj pokreta i ritma. Brojalica, kao glazbeni govor, poticaj je za verbalnu komunikaciju gdje se dijete motivira na slobodno jezično izražavanje i ispravni izgovor i intonaciju. Djeca brojalicom usvajaju nove spoznaje i stječu predodžbu o svijetu u kojem se nalaze. Kada djeca nauče određeni broj brojalica, ona će stvarati vlastite brojalice čime razvijaju svoju kreativnost.

Mnoštvo je načina na koje je moguće izvesti brojalicu i upravo je ljepota u tome što djeca otkrivaju razne načine njenog izvođenja te kroz igru stvaraju nove i originalne brojalice. Uloga odgajatelja je da prepozna individualne razlike svakog djeteta te da prema tome djeluje kako bi mogao pružiti djetetu što povoljnije uvjete za njegov cjelokupan razvoj.

Ključne riječi: brojalica, ritam, govor, glazbena aktivnost, igra.

USING NURSERY RHYMES IN KINDERGARTEN

Abstract

Using nursery rhymes is speech-musical activity where its rhythmicity and simplicity come to the fore. From an early age, a child encounters nursery rhymes when they hear it from parents, older siblings and other family members. Nursery rhymes play an important role in children's play because children use nursery rhymes to determine the roles and the way they play that particular game.

Nursery rhymes have a positive effect on child's overall development, encourage child's speech development, cognitive, socio-emotional development, the development of speech creativity, movement and rhythm. Nursery rhymes, as musical speech, are stimulating for verbal communication where children are motivated to free language expression and exhaustive pronunciation and intonation. Children use nursery rhymes to acquire new knowledge and gain an idea of the world they live in. When children use a certain number of nursery rhymes, they will create their own by which they develop their creativity.

There are many ways to perform a nursery rhyme and beauty of it is that children discover various ways of performing it and create new and original versions through play. The role of the educator is to recognize the individual differences of each child and to act accordingly so that he can provide the child with the most favorable conditions for his overall development.

Keywords: nursery rhymes, rhythm, speech, musical activity, play.

Prilozi

Slika 1. Marić, Lj. i Goran, Lj. (2013). *Zapjevajmo radosno*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, str. 162.

Slika 2. Jurišić, G. i Sam Palmić, R. (2002). *Brojalica, snažni glazbeni poticaj*. Rijeka: Adamić, str. 111.

Slika 3. isto, str. 26.

Slika 4. isto, str. 42.

Slika 5. Herljević, I. i Posokhova, I. (2002). *Govor, ritam, pokret*. Lekenik: Ostvarenje, str. 17.

Slike 6. Kućica i pozadina izrađeni u programu Microsoft Paint

Slike 7.-10. Kućica i pozadina izrađeni u programu Microsoft Paint, a unutarnji elementi preuzeti su s internetske stranice: <http://clipart-library.com/> (preuzeto: 14.5.2021.)

Slika 11. Grafički prikaz izrađen u programu Microsoft Paint

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Nena Džin, kao pristupnica za stjecanje zvanja prvostupnice ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i literatura. Izjavljujem da ni jedan dio završnoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, stoga ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 9. svibnja 2021.

Potpis

**IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOGA/DIPLOMSKOGA RADA (PODCRTAJTE
ODGOVARAJUĆE) U DIGITALNI REPOZITORIJ FILOZOFSKOGA FAKULTETA
U SPLITU**

Studentica: Nena Džin

Naslov rada: „Obrada brojalice u dječjem vrtiću“

Znanstveno područje: interdisciplinirana područja znanosti

Znanstveno polje: obrazovne znanosti

Vrsta rada: završni rad

Mentorica rada: prof. dr. sc. Snježana Dobrota

Sumentorica rada: Daniela Petrušić, asistent

Članovi Povjerenstva: Marijo Krnić, pred. dr. sc.

Ovom izjavom potvrđujem da sam autorica predanoga završnoga rada i da sadržaj njegove elektroničke inačice potpuno odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude:

- a) u otvorenom pristupu
b) dostupan studentima i djelatnicima FFST-a
c) dostupan široj javnosti, ali nakon proteka 6 mjeseci / 12 mjeseci / 24 mjeseca (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).

(zaokružite odgovarajuće)

U slučaju potrebe (dodatnoga) ograničavanja pristupa Vašemu ocjenskomu radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnomu tijelu u ustanovi.

Mjesto, nadnevak: Split, 9. svibnja 2021.

Potpis studenta/studentice:

Nena Džin